



CHRONOLOGIE

HISTORISCHE CONTEXT

HISTORISCHE CONTEXT (HAVO) 'HET BRITSE RIJK, 1585-1900'

Het maken van een eenvoudige tijdbalk kan leerlingen vaak helpen bij het begrijpen van de geschiedenis, maar wordt door veel leerlingen niet enthousiast ontvangen. Natuurlijk moeten leerlingen de belangrijkste jaartallen kennen, maar dat is vaak niet het doel. Leerlingen moeten bijvoorbeeld veranderingen zien, continuïteiten herkennen, door historische analogieën het heden kunnen verklaren of in ieder geval oorzaken en gevolgen zien. In de werkvorm 'Chronologie' gaan leerlingen met al deze zaken aan het werk en komt de eenvoudige tijdbalk tot leven.

De 'Chronologie' laat leerlingen:

- leren argumenteren en redeneren
- leren de dimensie tijd ervaren
- het nut van feitelijke kennis ervaren
- historisch denken

Onderwerp	De hele Historische Context 'het Britse Rijk, 1585-1900'
Activiteit	Leerlingen doorlopen verschillende rondes waarin ze uiteenlopende activiteiten moeten verrichten
Tijdsduur	De werkvorm duurt 50 minuten, inclusief nabespreken
Beginsituatie	Niveau: bovenbouw havo In de klas is de gehele Historische Context behandeld
Instrueren	Wat: het Britse rijk in Amerika en India en de gevolgen daarvan voor Groot-Brittannië bestuderen Hoe: in tweetallen doorloop je verschillende rondes waarin je gebeurtenissen, kenmerkende aspecten en personen op de juiste plek moet leggen Waarom: om nogmaals de belangrijkste gebeurtenissen en personen in een bredere context te plaatsen
Uitvoeren	Leerlingen doen de activiteiten in tweetallen. De leerlingen krijgen een opdrachtenblad en een uitwerkblad (print deze op A3-formaat).
Nabespreken	Wat: wat heb je geleerd? Welke ontwikkelingen zie je? Hoe: hoe hebben jullie het gedaan? Wat deden jullie waardoor het goed ging? Waarom: zo herhaal je nogmaals de historische context Advies is om iedere ronde 10 minuten te laten duren en deze dan vervolgens gezamenlijk na te bespreken (dit om te voorkomen dat leerlingen gedurende het proces niet te herstellen fouten maken).

Literatuurverwijzingen:

- Havekes, H. (red.), *Geschiedenis doordacht: Actief Historisch Denken 2* (Boxmeer, 2005).
- Fisher, P. (red.), *Thinking Through History* (Londen, 2000).
- Vries, J. de (red.), *Actief Historisch Denken: Opdrachten voor activerend geschiedenisonderwijs* (Boxmeer, 2004).

Deze werkvorm is volledig tot stand gekomen om geschiedenisdocenten te inspireren activerende didactiek toe te passen in hun lessen. Mocht u van mening zijn dat in deze specifieke werkvorm content gebruikt is waarover u copyright beschikt, kunt u zich wenden tot de beheerder van de website.



CHRONOLOGIE

HISTORISCHE CONTEXT

HISTORISCHE CONTEXT (HAVO) 'HET BRITSE RIJK, 1585-1900'

De Historische Context 'het Britse Rijk' focust zich op de periode 1585 tot 1900. We hebben kunnen zien dat hier verschillende belangrijke gebeurtenissen, kenmerkende aspecten en personen aan gekoppeld kunnen worden. In verschillende rondes ga je hiermee aan de slag.

Ronde 1

In dit eerste blok ligt de nadruk op de Historische Context 'Het Britse Rijk, 1585-1900'. Deze context bestaat uit drie verschillende deelonderwerpen: Britse invloed in India, de gevolgen hiervan voor Engeland en Britse invloed in Amerika.

Bestudeer de tijdbalk en plaats bovenstaande drie onderwerpen op de juiste plek in de tijdbalk.

Ronde 2

In de eerste ronde ga je enkele gebeurtenissen in een tijdbalk plaatsen. Hiervoor zijn al enkele vakjes gemaakt. Bestudeer de gebeurtenissen hieronder en plaats het nummer van de gebeurtenis in het vakje met het juiste jaartal.

1. Enkele protestanten die zich om het geloof niet langer veilig voelden in Engeland, vluchten naar Amerika en stichten daar als Pilgrim Fathers een kolonie.
2. Er was een stoommachine ontwikkeld waarmee door stoomdruk wielen in beweging werden gezet.
3. De onderdrukte Indiërs wilden meer te zeggen hebben over het Britse bestuur over India. Daarom werd het Indian National Congres opgericht.
4. De Engelsen lieten in onder andere Virginia in Amerika plantages aanleggen waarop tabak werd verbouwd.
5. Arbeiders kregen vanaf dit moment geleidelijk aan kiesrecht.
6. Omdat de inheemse bevolking van Amerika niet sterk genoeg was om op de plantages te werken, werden Afrikaanse slaven gebruikt door de Engelsen. De Royal African Company kreeg het alleenrecht op deze handel.
7. De Engelsen gingen, net als de Spanjaarden en Portugezen, op ontdekkingsreis. Zo koloniseerden ze in dit jaar Virginia in Noord-Amerika.
8. In de eerste Factory Act werd nachtwerk voor kinderen in Engeland verboden.
9. Als gevolg van de Verlichting groeide de onvrede over de Engelse overheersing van Amerika. In dit jaar riepen de Amerikanen de onafhankelijkheid uit.
10. Met de Reform Bill werd een doel van de liberalen bereikt, ze kregen namelijk meer politieke invloed.
11. Als gevolg van de Verlichting kwam er in dit jaar een einde aan de slavernij in Amerika.
12. De greep van Engeland in de wereld vergrootte met de aanleg van het Suezkanaal. Door dit kanaal konden de Britten veel sneller in India zijn dan voorheen.

Ronde 3

Bij de Historische Context 'het Britse Rijk, 1585-1900' horen een aantal kenmerkende aspecten die je in de tijdbalk kan vinden. Al deze kenmerkende aspecten kan je koppelen aan een gebeurtenis uit ronde 2. Plaats de letter van het kenmerkend aspect bij de juiste gebeurtenis (cijfer) in de tijdbalk.

Ronde 4

Bestudeer de tabel met kenmerkende aspecten in de tijdbalk (ronde 2). Geef per kenmerkend aspect aan bij welke historische periode deze hoort: *vroegmoderne tijd* of *moderne tijd*. Let op: je mag een historische periode vaker gebruiken en sommige historische periodes hoef je niet te gebruiken.

Ronde 5

Bestudeer nogmaals de kenmerkende aspecten uit ronde 2 (die je nu inmiddels hebt geplaatst in de tijdbalk). Al deze kenmerkende aspecten zijn **politiek**, **economisch** of **cultureel** van aard. Geef de kenmerkende aspecten in de tijdbalk een kleur. Rood voor politiek, geel voor economisch en groen voor cultureel.

Ronde 6

Geschiedenis gaat over mensen in het verleden. Over hun politieke, economische, sociale en culturele opvattingen en handelingen. Er zijn in de vroegmoderne en moderne tijd verschillende personen de revue gepasseerd. Een aantal van die personen vind je in de tijdbalk. Zij kunnen allemaal gekoppeld worden aan gebeurtenissen uit ronde 2 (en daarmee aan kenmerkende aspecten uit ronde 3). Trek een lijn van een persoon naar een gebeurtenis die bij die persoon past.

1607	1620	1620	1672		1776		1784		1832		1833		1865		1867	1869		1885						

1607	1620	1620	1672		1776		1784		1832	1833		1865		1867	1869		1885		
------	------	------	------	--	------	--	------	--	------	------	--	------	--	------	------	--	------	--	--

Kenmerkende aspecten 'het Britse Rijk, 1585-1900'		
A	het begin van de Europese overzeese expansie	
B	de protestantse reformatie die splitsing van de christelijke kerk in West-Europa tot gevolg had	
C	wereldwijde handelscontacten, handelskapitalisme en het begin van een wereldeconomie	
D	rationeel optimisme en 'verlicht denken' dat werd toegepast op alle terreinen van de samenleving: godsdienst, politiek, economie en sociale verhoudingen	
E	uitbouw van de Europese overheersing, met name in de vorm van plantagekoloniën en de daarmee verbonden trans-Atlantische slavenhandel en de opkomst van het abolitionisme	
F	de democratische revoluties in westerse landen met als gevolg discussies over grondwetten, grondrechten en staatsburgerschap	
G	de industriële revolutie die in de westerse wereld de basis legde voor een industriële samenleving	
H	de opkomst van emancipatiebewegingen	
I	de moderne vorm van imperialisme die verband hield met de industrialisatie	
J	de opkomst van politiek-maatschappelijke stromingen: liberalisme	
K	discussies over de 'sociale kwestie'	
L	voortschrijdende democratisering, met deelname van steeds meer mannen en vrouwen aan het politieke proces	

A black and white portrait of William Shakespeare, showing him from the chest up. He has dark, wavy hair and a prominent mustache. He is wearing a dark garment with a large, white, ruffled collar. The background is a plain, light color.A portrait of Adam Smith, an 18th-century Scottish philosopher, economist, and sociologist. He is shown from the chest up, wearing a dark coat and a white cravat. He has a serious expression and is looking slightly to the right.A portrait of John Jay, an older man with white hair, wearing a dark coat and a white cravat. He is looking slightly to the right.A black and white portrait of Abraham Lincoln, showing him from the chest up. He has a full beard and is wearing a dark suit with a bow tie.

← ronde 6